

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 053 "Психологія"
освітньої програми "Психологія"
другого (магістерського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025**

УДК 159.9(07.034)
М54

Укладачі: Афанасьєва Н.Є.
Богдан Ж.Б.
Ушакова І.М.

Затверджено на засіданні кафедри психології і соціології.
Протокол № 8 від 14.01.2025 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи [Електронний ресурс]: для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми «Психологія» другого (магістерського) рівня / уклад. Н.Є. Афанасьєва, Ж.Б. Богдан, І.М. Ушакова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. 38 с.

Висвітлено теоретичні, методичні та організаційні аспекти підготовки кваліфікаційної (магістерської) роботи, практичні поради здобувачам щодо написання й оформлення випускної роботи та її прилюдного захисту. Наведено зразки титульного аркуша, змісту, вступу, оформлення літератури, відгуку наукового керівника, рецензії на роботу тощо. Наведено процедуру попереднього захисту кваліфікаційної роботи на кафедрі психології і соціології та її захисту в Екзаменаційній комісії, а також вимоги до апробаційних матеріалів, публікацій; обов'язки наукового керівника та здобувача тощо.

Рекомендовано для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» освітньої програми «Психологія».

УДК 159.9 (07.034)

© Харківський національний економічний
університет ім. С. Кузнеця, 2025

ВСТУП

Підготовка магістрів за освітньо-професійною програмою "Психологія" передбачає формування системи знань і професійних навичок щодо здатності виконувати складні практичні завдання в процесі психологічного супроводу організацій, орієнтованих на досягнення стратегічного розвитку підприємств в умовах невизначеності й альтернативності, а також проведення наукових досліджень та здійснення професійної діяльності з урахуванням загальнолюдських цінностей.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти забезпечує здобуття поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за вибраною освітньою програмою, загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Згідно з освітньою-професійною програмою "Психологія" підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 053 "Психологія" нормативну форму атестації регламентовано публічним захистом дипломної роботи.

Дипломна робота як вид наукового дослідження є самостійною і логічно завершеною роботою, пов'язаною з виконанням завдань тієї діяльності, до якої готується магістр (психодіагностичної, консультаційної, просвітницької, тренінгової) у межах освітньої-професійної програми. Дипломна робота має забезпечувати необхідну сукупність методологічних уявлень і навичок у галузі професійної діяльності, покликана розкрити науковий потенціал магістра, показати його здібності в організації та проведенні самостійного дослідження з використанням сучасних психологічних методів і підходів під час виконання певних завдань.

Мета методичних рекомендацій – висвітлити теоретичні основи і практичні рекомендації щодо методики, технології та організації написання дипломної роботи. Методичні рекомендації містять матеріали, які потрібно використовувати в процесі виконання дипломної роботи згідно з чинними стандартами щодо змісту, оформлення, етапів виконання, порядку її захисту та оцінювання.

1. Загальні положення

Дипломна робота магістра передбачає виконання складного завдання або розв'язання проблеми у сфері психології, що потребує здійснення досліджень та/або інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Відповідно до вимог освітньої програми "Психологія" під час написання дипломної роботи здобувач вищої освіти має набути таких загальних та спеціальних компетентностей (табл. 1.1).

Заплановані компетентності та результати навчання

Спеціальні компетентності	Загальні компетентності	Результати навчання
Дипломна робота		
СК1, СК6, СК10	ЗК1, ЗК4, ЗК7	РН1
СК2, СК3, СК4, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК12	ЗК1, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7	РН2
СК1, СК4, СК5, СК7, СК9, СК11, СК12	ЗК2, ЗК6, ЗК8	РН3
СК2, СК3, СК4, СК6, СК7, СК8, СК9, СК11, СК12	ЗК5, ЗК6, ЗК8, ЗК9	РН5
СК5, СК8, СК9, СК10, СК12	ЗК6, ЗК7	РН7
СК5, СК6, СК7, СК11,	ЗК3, ЗК4, ЗК7	РН8
СК3, СК4, СК6, СК7, СК9, СК10, СК11	ЗК5, ЗК6	РН9
СК1, СК3, СК7, СК8, СК12	ЗК3, ЗК7	РН10
СК2, СК3, СК5, СК6, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК12	ЗК1, ЗК3, ЗК6, ЗК7	РН13

Примітка.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність самостійно обирати або професійно розробляти та етично застосовувати оптимальні методи та програми психологічного втручання для розв'язання складних питань.

СК12. Здатність до особистісного та професійного зростання.

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

РН2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

РН3. Узагальнювати емпіричні дані та формувати теоретичні висновки.

РН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

РН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

РН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

РН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

РН8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

РН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

РН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

РН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

РН12. Розробляти технології психологічного супроводу особистості, організацій, індивідуального та групового консультування, навчання.

РН13. Пропонувати власні способи вирішення психологічних завдань і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

2. Підготовка до написання дипломної роботи

2.1. Загальні рекомендації щодо вибору напрямку дослідження, теми, завдань і складання плану дипломної роботи

Дипломну роботу виконують відповідно до напрямів наукових досліджень кафедри психології і соціології. Тематика магістерських дипломних робіт затверджується на засіданні кафедри з урахуванням актуальних проблем та сучасних запитів в галузі психологічних питань. За бажанням здобувач вищої освіти має право самостійно запропонувати актуальну тему дослідження, що відповідає спеціальності, попередньо погодивши її з науковим керівником. Обов'язково потрібно подати обґрунтування доцільності нової тематики. Перевагу віддають тим темам, які характеризуються новизною, малою вивченістю, популярністю та своєчасністю.

Для керівництва дипломною роботою магістру призначають наукового керівника зі складу науково-педагогічних працівників кафедри психології і соціології, який має науковий ступінь і вчене звання та здійснює наукові дослідження з напрямку, пов'язаного із запропонованою темою дипломної роботи. Можливу тему обговорюють зі здобувачем вищої освіти напередодні переддипломної практики. Вибір напрямку магістерського дослідження завершується формулюванням назви теми. Назва теми дипломної роботи магістра має бути лаконічною, відповідати обраній спеціальності та сутності досліджуваної наукової проблеми. Теми дипломних робіт вносять до наказу по університету про затвердження тем дипломних робіт і наукових керівників.

Після затвердження теми науковий керівник спільно зі здобувачем вищої освіти розробляють завдання до виконання магістерської дипломної роботи, у якому визначають тему роботи, її зміст і послідовність виконання у формі календарного графіка подання окремих розділів на розгляд наукового керівника із зазначенням дати виконання певного етапу роботи.

Під час виконання дипломної роботи здобувач вищої освіти консультується з науковим керівником відповідно до затвердженого графіка. Науковий керівник контролює дотримання календарного плану підготовки дипломної роботи і в разі потреби інформує завідувача кафедри про результати її виконання.

Здобувач вищої освіти складає план роботи, що відображає її структуру та логічний зв'язок складових частин. План дипломної роботи включає вступ, основну частину, висновки, додатки та перелік використаних джерел. Кожен розділ виконує окрему функцію в розкритті теми та завершується узагальнюючими висновками.

План дипломної роботи можна коригувати в процесі написання

роботи. Внесення змін до нього відбувається після погодження з керівником. План дипломної роботи формують в процесі ознайомлення зі спеціальною науковою літературою, а її зміст залежить від обраного напрямку дослідження. План дипломної роботи має забезпечувати послідовне й логічне викладення матеріалу, відображати зміст дослідження та концептуальну структуру роботи.

Завдання, календарний графік та план є робочими документами, і до дипломної роботи їх не додають.

Дипломну роботу здобувач вищої освіти виконує самостійно, творчо, з урахуванням можливостей реалізації окремих її частин на практиці.

2.2. Структура та порядок виконання етапів дипломної роботи

Дипломна робота магістра передбачає розв'язання науково-практичної проблематики з визначенням мети, об'єкта, предмета, гіпотези та завдань дослідження і повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, а також додатків. Структурні елементи дипломної роботи подано в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Структура дипломної роботи

№ з/п	Елемент структури	Обсяг, с.	Примітки
	Титульний аркуш	1	Додаток А
	Подання голові екзаменаційної комісії	1	Додаток Б
	Анотація (українською й англійською мовами)	1	Додаток В
	Зміст	1	Додаток Г
	Вступ	2	
	Основна частина (три розділи):	50–60	Вимоги до змісту кожного розділу основної частини встановлює науковий керівник
	Розділ 1. Теоретичний (30 % від основної частини).	15–18	
	Розділ 2. Емпіричний (50 % від основної частини).	25–30	
	Розділ 3. Рекомендаційний (20 % від основної частини)	10–12	
	Висновки	2	
	Список інформаційних джерел	Не менш ніж 30 джерел	Додаток Д
	Додатки	Не регламентовано	
	Апробація результатів	Стаття у фаховому виданні з психології та тези доповіді на конференції	

	Рецензія	1–2	Додаток Е
	Наочні матеріали	Презентація 8–12 слайдів	Укладають у файл і додають до диплома (у разі дистанційного захисту завантажують у папку магістра з усіма документами в ПНС)

Розділи дипломної роботи – це основні структурні одиниці тексту. Назву кожного з них формулюють так, щоб вона не була ширшою за тему за обсягом змісту. Розділ є одним із аспектів теми, його назва має відображати цю підпорядкованість. Структура роботи залежить від її тематики, проте найчастіше це відображається у складових частинах розділів або їхньому змістовому наповненні, а кількість і спрямованість розділів залишаються незмінними.

2.3. Підбір літературних джерел за темою дипломної роботи

Підбір літератури потрібно починати з аналізу тих джерел, які рекомендовано за обов'язковими освітніми компонентами освітньої-професійної програми "Психологія". Список інформаційних джерел подають в алфавітному чи хронологічному порядку.

Підручники, монографії, статті тощо слід підбирати з використанням систематичних покажчиків літератури в наукових бібліотеках закладів вищої освіти, інтернеті. Під час вивчення періодичних видань найкраще використовувати останні номери журналів за певний рік, де розміщують покажчик статей, опублікованих протягом року. Ознайомлення з літературою допомагає розібратися в найважливіших питаннях теми і розпочати планування своєї діяльності щодо написання роботи. Кількість джерел – мінімум 40 позицій, серед них 70 % мають бути за останні п'ять років. У ході підготовки дипломної роботи обов'язковим є використання навчальних та наукових праць співробітників ХНЕУ ім. С. Кузнеця (посилання на репозитарій ХНЕУ ім. С. Кузнеця), наведення посилань на зарубіжну літературу, видану іноземною мовою.

2.4. Апробація результатів дослідження

За результатами проведеного дослідження з теми дипломної роботи здобувачеві вищої освіти бажано підготувати дві публікації (фахову статтю та/або тези доповіді). Усі публікації слід навести наприкінці роботи в додатках.

2.5. Оформлення роботи та перевірка на унікальність

Для забезпечення належного оформлення дипломної роботи

відповідно до вимог цих методичних рекомендацій керівник дипломної роботи здійснює нормоконтроль якості її виконання в період подання робіт до захисту.

Під час його проведення враховують:

- відповідність назви роботи наказу із закріплення теми;
- дотримання вимог до структури дипломної роботи;
- дотримання технічних вимог до оформлення роботи, наведених у цих методичних рекомендаціях;
- наявність рецензії та інших супроводжувальних документів.

Дипломну роботу, що не відповідає встановленим вимогам, до захисту не допускають.

У дипломній роботі не має бути академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів відповідно до Кодексу академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. Дипломну роботу розміщують у репозитарії ХНЕУ ім. С. Кузнеця. З метою запобігання академічному плагіату (запозиченням), підвищення рівня якості дипломних робіт, забезпечення високого рівня показника їхньої оригінальності, активізації самостійності та індивідуальності здобувачів вищої освіти не пізніше ніж за місяць до захисту дипломної роботи проводять перевірку оригінальності тексту роботи. Перевірку здійснюють із використанням інтернет-сервісу StrikePlagiarism.com (<http://strikeplagiarism.com>), застосування якого регламентовано відповідними угодами університету, на основі внутрішньої бази документів університету (синхронізованої з репозитарієм університету) та відкритих інтернет-ресурсів. Перевірку для здобувачів вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця проводять безкоштовно. Здобувача вищої освіти, дипломна робота якого має дуже низьку унікальність (нижчу за 70 %), до захисту не допускають (Протокол № 7 від 24.12.2024).

2.6. Захист дипломної роботи

На захист магістр має підготувати доповідь і презентацію наочних матеріалів в електронному варіанті. Робота екзаменаційної комісії проходить у строки, передбачені навчальними планами підготовки, і в дати, затверджені наказом ректора університету. Час виступу до 15 хв. У своїй доповіді магістр розкриває актуальність теми, основну мету та зумовлені нею конкретні завдання, висвітлює наукову новизну результатів дослідження, обґрунтовує положення, винесені на захист, і їх практичне використання. Науково-практичну значущість дослідження магістр підтверджує отриманими результатами.

Після виступу здобувач вищої освіти відповідає на запитання членів комісії. У процесі публічного захисту кандидат на присвоєння ступеня

магістра має показати уміння чітко і впевнено викладати зміст проведених досліджень, аргументовано відповідати на запитання та вести дискусію. Доповідь здобувача вищої освіти слід супроводжувати презентаційними матеріалами, призначеними для загального перегляду.

3. Вимоги до структури та змісту дипломної роботи

Дипломна робота магістра складається з титульного аркуша, анотації (англійською та українською мовами), змісту, вступу, основної частини (трьох розділів), висновків, списку використаних джерел, додатків. Зазначені структурні елементи є обов'язковими.

Титульний аркуш є першою сторінкою дипломної роботи. Його заповнюють за формою, наведеною в додатку А.

Подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи (додаток Б) – документ, що подає ННІ ХНЕУ ім. С. Кузнеця (містить довідку про успішність здобувача вищої освіти, висновок керівника дипломної роботи та висновок кафедри).

Анотація – це короткий зміст роботи. Анотацію пишуть українською та дублюють англійською мовою (додаток В).

Анотація має містити таку інформацію: кількість сторінок, таблиць, рисунків, кількість назв і сторінок у списку використаних джерел, кількість додатків у роботі та їхній загальний обсяг у сторінках. Далі стисло викладають основні результати роботи. Також в анотації вказують рік виконання та рік захисту роботи. Окремо виділяють 5-7 ключових слів та словосполучень, які відображають зміст роботи.

У **змісті** наводять назви розділів, підрозділів та пунктів у повній відповідності до їхніх назв, наведених у роботі; вказують сторінки, на яких ці назви розміщено. Приклад структури змісту наведено в додатку Г.

Вступ розкриває сутність і стан проблеми дослідження та її значущість. У стислій формі містить усі фундаментальні положення дипломної роботи: актуальність обраної теми, мету та зміст поставлених завдань, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження, наукову новизну отриманих результатів, їхнє практичне значення, структуру та загальний обсяг роботи.

Актуальність дослідження містить положення та докази щодо користі наукової та прикладної значущості виконаної роботи. Правильно сформульована актуальність свідчить про наукову зрілість і професіоналізм здобувача вищої освіти. Актуальність теми безпосередньо пов'язана з науковою проблемою, яку досліджує автор, і передбачає обґрунтування недостатньої розробленості цієї проблеми в попередніх наукових і практичних працях. Для обґрунтування актуальності потрібно також дати стислий аналіз літератури, де пояснити, у яких аспектах цю тему вивчено.

Опис *об'єкта і предмета* дослідження має досить лаконічний характер. *Об'єкт дослідження* — це процес або явище, у межах якого виникає досліджувана проблема. Він охоплює систему зв'язків, відносин, закономірностей чи видів діяльності, що становлять предмет наукового аналізу.

Предмет дослідження виокремлюється з об'єкта як його найбільш значуща частина — це конкретний процес, зв'язок або властивість, які вивчаються у межах роботи.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, котра є предметом дослідження. Саме йому і приділяють основну увагу під час дослідження, саме предмет дослідження визначає тему роботи, винесену на титульний аркуш як заголовок.

Вимоги до наукової гіпотези: 1) принципова можливість перевірки запропонованої гіпотези; 2) максимальна загальність гіпотези, тобто гіпотеза має пояснювати не тільки ті явища, для пояснення яких її створюють, але й максимально широкий у межах можливого клас явищ, зокрема й ті явища, які, на перший погляд, безпосередньо не пов'язані з первинними; 3) прогностичний потенціал; 4) принципова (логічна) простота; 5) наслідковий зв'язок гіпотези, що висувують, із попереднім знанням.

З огляду на тему магістерської роботи, її об'єкта й предмета, визначають мету та завдання дослідження.

Мету дослідження слід формулювати лаконічно, точно та в логічному зв'язку з темою роботи. Вона відображає головне завдання, яке ставить перед собою здобувач вищої освіти, та визначає очікуваний результат. Як правило, мета дослідження співвідноситься з назвою роботи, конкретизує об'єкт дослідження та окреслює підхід або метод, за допомогою яких планується досягти поставленої цілі.

Визначивши мету магістерської роботи, формулюють *завдання*, які потрібно виконати в ході дослідницької роботи. Таких завдань може бути чотири–п'ять. Формулювання завдань подають у формі переліку (проаналізувати..., визначити..., вивчити..., дослідити..., описати..., установити..., з'ясувати тощо). Це слід робити якомога ретельніше, оскільки опис виконання завдань стає змістом розділів роботи. Це важливо також і тому, що назви розділів мають відповідати завданням дослідження.

Методи дослідження: наводять використані наукові методи дослідження та змістовно пояснюють, що саме досліджували кожним методом; обґрунтовують вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків, а також психодіагностичних методик (не менше трьох). Мінімальна кількість досліджуваних — 50 осіб. Подають стислий опис категорії досліджуваних.

Наукова новизна – особливо важлива частина вступу, на яку завжди звертають увагу. Потрібно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни: «уперше одержано», «удосконалено», «набуло подальшого розвитку». Кожне наукове положення чітко формулюють, виокремлюють його основну сутність і зосереджують особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни. Сформульоване наукове положення має сприйматися легко й однозначно (без нагромадження дрібних деталей та уточнень). До ознак, що дозволяють стверджувати про наукову новизну належать: постановка нової наукової проблеми; запровадження нових наукових категорій та понять; розкриття нових закономірностей протікання природних і суспільних процесів; застосування нових методів, інструментів, апарату дослідження; розроблення та наукове обґрунтування пропозицій щодо оновлення об'єктів, процесів і технологій; розвиток нових наукових уявлень про навколишній світ, природу та суспільство.

У *практичній значущості* прийнято зазначати, у яких галузях практичної діяльності, якими органами та організаціями, у якій формі використовують і можуть бути використані результати виконаного дослідження та рекомендації. Визначаючи практичну цінність одержаних результатів, слід подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або про обсяги використання.

Апробація матеріалів магістерської роботи. Наводять назви конференції, конгресу, симпозіуму, семінару, в яких брав участь здобувач вищої освіти та презентував результати власного дослідження, та вихідні дані публікації у фаховому виданні з психології.

Структура та обсяг магістерської роботи. Анонсують структуру магістерської роботи, зазначають її загальний обсяг.

Основна частина роботи – це найбільша частина дослідження, яка має відповідати темі роботи та повністю її розкривати. Основний зміст структурують за розділами, які поділяють на підрозділи. Назва розділів має відповідати темі роботи, повністю розкривати і показувати логіку проведеного дослідження. Підрозділи мають висвітлювати окрему частину сформульованого в назві розділу питання. Розподіл основного матеріалу роботи за розділами визначається її автором та погоджується з керівником. Після кожного розділу подають підпункт без нумерації "Висновки до розділу ...". Основну частину закінчують пунктом "ВИСНОВКИ" як узагальненням змісту всієї роботи.

Розподіл змісту основної частини в розділах.

Перший розділ – теоретичний аналіз сучасної наукової психологічної літератури за темою дослідження. *Перший розділ* присвячено теоретико-методологічним засадам дослідження. На основі аналізу праць вітчизняних і зарубіжних авторів у ньому розкривається сутність досліджуваної проблеми, систематизуються підходи до її

розв'язання, критично оцінюються наукові позиції, уточнюється поняттєвий апарат, визначаються критерії та показники дослідження, а також обґрунтовується вибір методології, необхідної для реалізації поставлених завдань. *Обсяг першого розділу* має становити 30 % від загального обсягу основної частини роботи.

Формулюють висновки до першого розділу.

Другий розділ є практичною частиною роботи. В ньому проводять глибокий аналіз та інтерпретацію отриманих даних із використанням різних методів дослідження, а також описують результати математико-статистичного аналізу. Інформаційний матеріал подають у формі таблиць, графічних схем, рисунків.

Здійснюють опис емпіричного або експериментального дослідження й аналіз отриманих результатів: характеристики методів дослідження; характеристику досліджуваних; опис етапів дослідження; результати дослідження; аналіз, інтерпретацію результатів дослідження; обговорення результатів дослідження. *Обсяг другого розділу* має становити 50 % від загального обсягу основної частини роботи.

Формулюють висновки до другого розділу.

У **третьому розділі** презентують розроблену **психокорекційну/розвивальну/тренінгову** програму та її апробацію. Здобувач вищої освіти має показати ступінь новизни, оригінальності отриманих результатів та обґрунтувати доцільність їх застосування на практиці. Використовують психопрофілактичні, психокорекційні (тренінг, індивідуальну психотерапію, психокорекцію, консультування) методи формування (розвитку, корекції, профілактики) досліджуваного феномену та подають результати їх застосування. *Обсяг третього розділу* становить 20 % від загального обсягу основної частини роботи.

Формулюють висновки до третього розділу.

Висновки мають містити узагальнений виклад теоретичних і практичних результатів дослідження, а також пропозиції щодо напрямів подальшого розроблення цієї проблеми. Нумерують відповідно до завдань (на кожне завдання – висновок). Висновки та пропозиції мають бути конкретними, обґрунтованими, реальними і впливати з результатів проведеного дослідження та змісту роботи.

Список використаних джерел має містити повний перелік джерел інформації, використаних під час написання магістерської роботи: мінімум 40 джерел, із яких 70 % за останні п'ять років. Список використаних джерел складається одним із двох способів: за порядком згадування у тексті або в алфавітному порядку — відповідно до прізвищ перших авторів або назв джерел. **Не можна використовувати і робити посилання на джерела, які за визначенням Верховної Ради України належать країнам-агресорам.** Відповідно до вибраної теми здійснюють пошук, систематизацію і ретроспективний аналіз джерел науково-методичної

інформації, а саме: монографій, авторефератів дисертацій, підручників і посібників, публікацій у періодичних професійних виданнях, реферативних журналах, інформації з мережі «Інтернет». Список використаних джерел наводять після висновків із нової сторінки, застосовуючи наскрізну нумерацію. Особливу увагу приділяють публікаціям провідних науковців кафедри та університету.

Під час вибору джерел інформації використовують:

- наукові публікації, індексовані в міжнародних наукометричних базах (Scopus, Web of Science (WOS), Index Copernicus та ін.);
- наукові публікації в електронних і друкованих фахових виданнях, а саме: «Вісник Харківського національного університету. Серія: Психологія», «Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Психологія», «Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки», «Проблеми сучасної психології», «Наука і освіта», збірники наукових праць провідних університетів тощо;
- електронні публікації.

Посилання в тексті дипломної роботи роблять у квадратних дужках із зазначенням порядкового номера джерела в списку використаних джерел. Не варто включати в дужки більше трьох посилань.

Додатки містять матеріали, що є необхідними для розкриття повноти змісту дипломної магістерської роботи, але їх включення в основну частину роботи може змінити упорядковане і логічне уявлення про роботу, або через великий обсяг їх не можна послідовно розмістити в основній частині роботи.

У додатках має подають копії наукових публікацій за темою роботи; заяву про дотримання професійної етики під час написання дипломної роботи. Окрім обов'язкових складових, у додатки включають допоміжний матеріал, потрібний для повноти розуміння дипломної магістерської роботи, зокрема: проміжні розрахунки, маловідомі або розроблені автором методики, описи алгоритмів та програм (матеріали програм можна подати у формі тексту, таблиць, графіків, схем, рисунків, фотографій тощо); інструкції та методики, опис алгоритмів і програм виконання завдань, якщо їх було розроблено під час написання магістерської роботи; ілюстрації допоміжного характеру.

4. Вимоги до оформлення дипломної роботи

Загальний обсяг магістерської роботи має бути в межах 50–60 сторінок основного тексту без урахування титульного аркуша, змісту, списку використаних джерел і додатків.

4.1. Загальні вимоги до оформлення тексту

Дипломну роботу оформляють відповідно до стандарту 3008-95 "Документація. Звіти у сфері науки та техніки. Структура та правила оформлення" за допомогою комп'ютера. Текст друкують з одного боку аркуша паперу формату А4, до тридцяти рядків на сторінці. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі й дорівнювати 5 знакам (приблизно 1,25 см), вирівнювання основного тексту – по ширині.

Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Під час комп'ютерного набору тексту використовують гарнітуру шрифту Times New Roman, кг. 14. Міжрядковий інтервал – множник 1,5. Під час оформлення таблиць та рисунків допускають використання розміру шрифту 12. Міжрядковий інтервал у таблиці може бути від 1,0 до 1,3.

Текст дипломної роботи друкують з обов'язковим дотриманням таких відступів від краю аркуша: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній та нижній – 20 мм.

Під час виконання роботи витримують рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення по всій роботі. Усі лінії, літери, цифри і знаки мають бути однаково чорними та чіткими. Друкарські помилки та графічні неточності виправляють за допомогою коригуючої рідини та нанесенням на тому самому місці виправленого тексту.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті. Нумерувати сторінки починають зі вступу, ураховуючи попередні сторінки: титульний аркуш, зміст.

Заголовки структурних частин роботи **"ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ"** не мають порядкового номера, а їхні назви (напівжирним шрифтом) друкують тим самим кеглем, але великими літерами і вирівнюють по центру сторінки без крапки в кінці. Після заголовків перед текстом роботи залишають інтервал в один рядок (один полуторний інтервал).

Кожну структурну частину дипломної роботи починають із нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи розташовують у центрі та друкують великими літерами без крапки наприкінці.

Текст основної частини роботи розподіляють на розділи та підрозділи. Назви розділів і підрозділів основної частини роботи повинні мати пронумеровані заголовки. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою. Відстань між заголовком розділу та підрозділу, між заголовком і текстом має дорівнювати одному комп'ютерному інтервалу.

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового

номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу теж має бути крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому самому рядку друкують заголовок підрозділу.

Усі розділи роботи починають із нової сторінки. Новий підрозділ починають на тій самій сторінці, на якій закінчився попередній, залишаючи відступ в один рядок.

В усьому тексті роботи використовують однакові типи лапок. Перелік наводять у тексті за потреби. Перед переліком ставлять двокрапку. Перед кожною позицією переліку нічого не ставлять, друкують з абзацу з маленької літери.

4.2. Загальні вимоги до оформлення рисунків, таблиць, формул

Ілюстрації подають у дипломній роботі безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку, наприклад: "Рис. 2.3" (третій рисунок другого розділу). Приклад оформлення наведено далі.

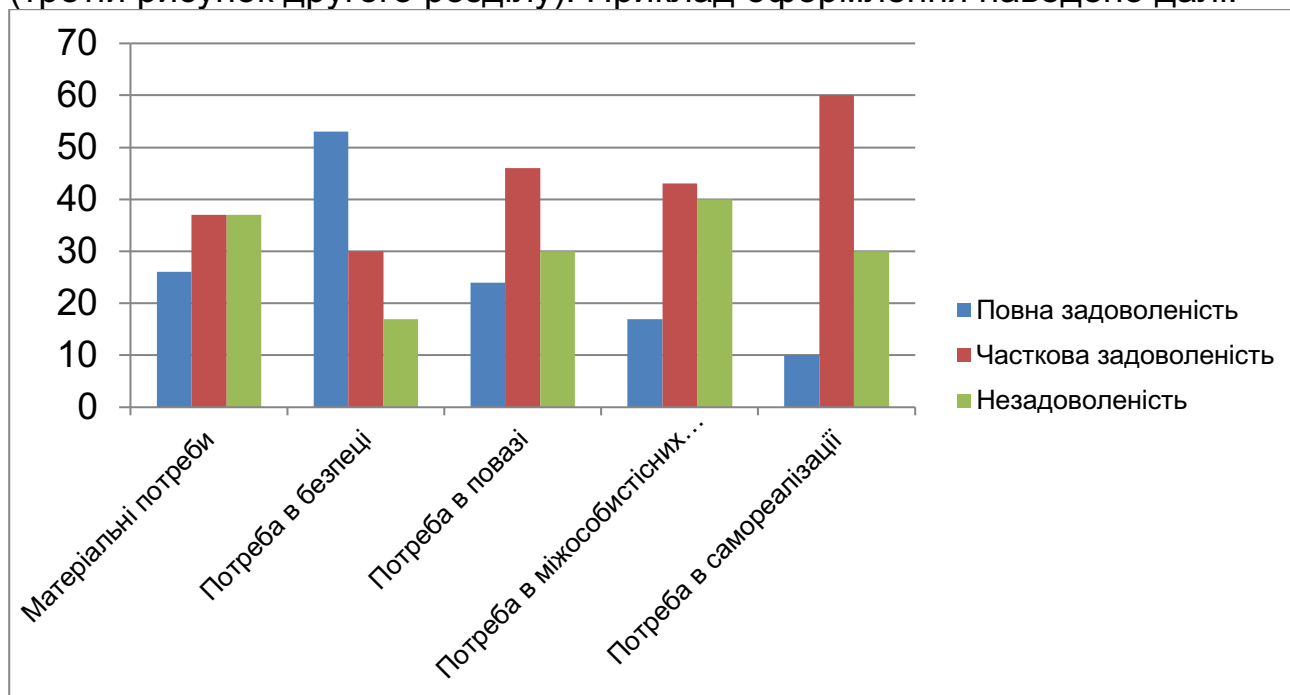

Рис. 2.1. Показники рівня задоволеності потреб у 1 групі (%).

Назву ілюстрації розташовують під ілюстрацією з абзацного відступу, перше слово пишуть із великої літери. Відстань від тексту до ілюстрації та від назви ілюстрації до тексту – один рядок.

Таблиці повинні мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. У правому верхньому куті над відповідним

заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера.

Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 1.1" (перша таблиця першого розділу). Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки – з малих. Приклад оформлення наведено далі.

Таблиця 2.1

Стилі психічної саморегуляції здобувачів вищої освіти (у балах)

Шкали	1 група	2 група	t	p-рівень
Планування	5,5±1,4	6,1±1,8	0,58	> 0,05
Моделювання	7,1±2,6	7,3±2,4	0,19	> 0,05
Програмування	3,0±1,1	5,5±1,7	2,43	≤ 0,05
Оцінка результатів	4,2±1,5	6,4±2,3	2,14	≤ 0,05
Гнучкість	5,0±1,6	6,2±2,2	1,17	> 0,05
Самостійність	6,6±2,4	7,1±2,5	0,49	> 0,05
Загальний рівень саморегуляції	31,4±8,3	38,6±8,8	1,21	>0,05

Під час перенесення частини таблиці на іншу сторінку пишуть слова "Продовження табл.", "Закінчення табл." і вказують номер таблиці, наприклад: "Продовження табл. 1.1". Нумерація стовпчиків таблиці в цьому разі і буде головкою таблиці.

Примітки до тексту і таблиць, у яких указують довідкові й пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею має дорівнювати одному рядку (не більш ніж 10 мм).

Формули в роботі обов'язково виконують у редакторі формул. Номер формули складається із номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (1.1) (перша формула першого розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів подають безпосередньо під формулою в тій послідовності, у якій їх наведено у формулі. Значення кожного символу й числового коефіцієнта подають із нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Перед формулою і після коментарів до формули залишають один вільний рядок. Невеликі й нескладні формули, що не мають самостійного значення, записують усередині рядків тексту.

4.3. Загальні вимоги до оформлення цитування використаних джерел

Під час написання кваліфікаційної роботи потрібно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводять у роботі, або на ідеях і висновках яких розробляють проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячено роботу. Такі посилання дозволяють відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, подають необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише тоді, коли в них подано матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання в тексті роботи на джерела позначають порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «... у працях [1; 3; 7]...».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Потрібно точно відтворювати цитований текст, адже найменше скорочення наведеного може спотворити зміст, закладений автором. У посиланні вказують номер сторінки, з якої здійснили цитування, наприклад: ...продовжуючи цю думку, С. Д. Максименко пише: «Особистість – це конкретний людський індивід із притаманними йому своєрідними розумовими, емоційними, вольовими та фізичними якостями, що в кожного виявляються по-різному» [32, с. 154].

4.4. Загальні вимоги до оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщують в алфавітному порядку або в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією. Його складають відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 "Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання", який набув чинності 01.07.2016 р. Приклади оформлення бібліографічних описів подано в додатку Д.

4.5. Вимоги до оформлення додатків

Додатки не входять до загального обсягу дипломної роботи. Доцільність наведення додатків, їх кількість, характер і обсяг визначають автор роботи та керівник. В основній частині роботи дають обов'язкові посилання на додатки.

Додатки оформлюють як продовження роботи та розміщують у порядку появи посилань на них у тексті. Кожен додаток починають із нової сторінки. Додаток має містити заголовок, надрукований у правому куті

рядка над заголовком малими літерами з першої великої. Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: "Додаток А", "Додаток Б" тощо. Один додаток позначають як "Додаток А".

4.6. Вимоги до мови та стилю написання дипломної роботи

Виклад тексту роботи краще вести від третьої особи, використовувати займенник "Я" не прийнято. Не можна визнати вдалим зайве перевантаження тексту займенником "ми", фразами "на нашу думку", "вважаємо", "думаємо"— це абсолютно нормально, проте створює неусвідомлене враження, що роботу писав колектив авторів. Найбільш вдалі у плані невизначені словесні обороти, наприклад: "розроблений підхід дозволяє...", "цей висновок зроблено, на підставі...", "було встановлено", "як вже було зауважено вище", "звернемо увагу на те, що ...", "окремо потрібно наголосити на тому, що ...", "наступним кроком буде розгляд/обговорення такого аспекту проблеми" тощо.

Текст дипломної роботи викладають у науковому стилі. Його характеризують такі складові: змістовна логічність, цілісність, об'єктивність, лаконічність, ясність, зрозумілість, завершеність, доказовість суджень. Науковий стиль також передбачає вживання в тексті наукової термінології.

Найважливішими засобами логічного зв'язку є спеціальні функціонально-синтаксичні конструкції, що вказують на послідовність розвитку думки. Наприклад, для відображення причинно-наслідкових зв'язків використовують такі вислови: тому; відповідно до чого; унаслідок того, що; у зв'язку з тим, що; крім цього та ін. Для переходу до іншої думки вживають вислови: перш ніж указати на; слід розглянути та ін.

Висновки переважно починають так: отже; проведене дослідження дозволило дійти таких висновків; раніше зазначене дозволяє констатувати, що ...; дослідження засвідчило, що; узагальнюючи, слід визначити ... та ін.

Характерними для наукового стилю є речення з чіткими синтаксичними зв'язками, наприклад: відповідно до ...; згідно з ...; у результаті ...; зважаючи на ...; порівняно з ... та ін.

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладення матеріалу є джерело, на яке посилається здобувач вищої освіти. Для цього вживають такі словосполучення: на думку ...; на погляд...; за даними ... та ін.

Науковий стиль передбачає широке використання безособових зворотів, наприклад: з'ясовано необхідні умови; розглянуто; проаналізовано, обґрунтовано, доведено, вивчено та ін.

Типовими елементами мовностилістичного оформлення дипломної роботи є такі конструкції:

"Актуальність дослідження визначають ...".

"Аналіз праць із питань ... [1; 3; 7] засвідчив, що ...".

"Мета дослідження полягає в ...".

"Завдання дослідження зумовлені його метою і передбачають:

охарактеризувати ...;

визначити ...;

виокремити ...;

дослідити ...;

з'ясувати ...".

"У роботі застосовано такі методи ...".

"Практичне значення дослідження полягає в ...".

"Отримані результати дослідження полягають у тому, що ...".

"Дослідження ... показало (продемонструвало, засвідчило), що ...".

"Результати дослідження засвідчили, що ...".

"На підставі аналізу досягнень ...".

"Результати порівняльного аналізу засвідчили, що ...".

Текст роботи слід старанно вчитати та перевірити на наявність помилок.

4.7. Вимоги до доповіді та наочних матеріалів (презентації) дипломної роботи

Наочні матеріали здобувач вищої освіти подає, погоджуючи їх зміст із керівником дипломної роботи. Доповідь і необхідне ілюстративне супроводження у формі презентації та інших засобів візуалізації готують державною мовою. У доповіді здобувач вищої освіти стисло обґрунтовує вибір теми дослідження та його основні результати. Не бажано докладно зупинятися на теоретичних положеннях. Для унаочнення результатів дослідження краще використовувати узагальнені таблиці, рисунки, схеми, графіки. Автор має вільно володіти текстом доповіді та користуватися лише її ілюстративним супроводженням.

Вимоги до доповіді:

Тривалість: 10–15 хв.

Структура:

вступ (коротко про тему та актуальність дослідження);

мета і завдання роботи;

основні положення та результати дослідження;

висновки та практичне значення роботи.

Доповідь має бути чіткою, зрозумілою, із використанням академічної мови. Доповідач має дотримуватися регламенту часу.

Увесь ілюстративний матеріал слід оформлювати у відповідному редакторі (PowerPoint, Prezi, Canva, Libre Office, Google Slides, WPS Office Free тощо), створюючи не більше 8–12 слайдів.

Зміст слайдів:

титульний слайд: назва роботи, ПІБ автора, науковий керівник, навчальний заклад, рік;

вступ: актуальність теми, об'єкт, предмет, мета, завдання роботи;

основна частина: методика дослідження, опис груп досліджуваних, результати, графіки, діаграми;

висновки: основні висновки роботи, практичне значення.

Дизайн:

стриманий та професійний стиль;

читабельні шрифти (не менш ніж 24 пункти для заголовків, не менш ніж 18 пунктів для тексту);

використання графіків, діаграм, ілюстрацій для наочності.

4.8. Критерії оцінювання дипломної роботи

Під час захисту дипломної роботи члени екзаменаційної комісії оцінюють якість підготовки магістра через сукупність сформованих програмних результатів навчання та компетентностей відповідно до вимог освітньої програми «Психологія» в процесі виконання і захисту магістерської дипломної роботи.

Критерії якості дипломної магістерської роботи враховують: актуальність вибраної теми дослідження; відповідність змісту та структури дипломної роботи меті й завданням дослідження; наявність логічного взаємозв'язку та взаємної підпорядкованості розділів і підрозділів дипломної роботи; чіткість, послідовність і змістовність розкриття підрозділів дипломної роботи; глибину практичного вирішення завдань, поставлених у дипломній роботі; застосування сучасних аналітичних методів та моделей дослідження; спрямованість дипломної роботи на розроблення реальних практичних рекомендацій; рівень обґрунтування результатів проведених досліджень та запропонованих рішень; відповідність оформлення дипломної роботи вимогам щодо написання робіт такого рівня; уміння презентувати результати досліджень та відстоювати власну думку тощо.

Оцінювання магістерської дипломної роботи здійснюють за 100-бальною системою, прийнятою в університеті, з урахуванням теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Оцінку «відмінно» (90–100 балів) ставлять за умови виконання дипломної роботи на високому науково-теоретичному та методико-аналітичному рівнях; дипломна робота відображає глибокі теоретичні та практичні навички здобувача вищої освіти, його здатність до професійної аналітичної діяльності; здобувач на високому рівні оволодів методами збирання та узагальнення інформації, її оброблення та статистичного аналізу, моделювання й прогнозування; проведені дослідження

підкріплено обґрунтованими висновками та рекомендаціями; дипломну роботу виконано відповідно до стандартів оформлення, написано грамотно, матеріал викладено в логічній послідовності; під час захисту дипломник продемонстрував глибокі знання теми дослідження, чітко відповів на поставлені питання, висловив свою думку; проведені дослідження висвітлено в публікаціях: статті і тезах доповіді.

Оцінку «добре» (74–89 балів) ставлять за умови виконання дипломної роботи на належному науково-теоретичному та методико-аналітичному рівнях; дипломна робота відображає достатньо високі теоретичні знання і практичні навички, здатність здобувача вищої освіти до професійної діяльності; достатньо високий рівень оволодіння методами збирання і систематизації інформації, її статистичного оцінювання, аналізу та моделювання; здатності робити висновки за отриманими результатами дослідження, формулювати власні пропозиції та рекомендації; дипломну роботу виконано з додержанням вимог стандарту, написано грамотно; під час захисту дипломник продемонстрував високий рівень знань з теми дослідження, відповів на запитання членів екзаменаційної комісії; проведені дослідження висвітлено у публікаціях: статті та/або тезах доповіді.

Оцінку «задовільно» (60–73 бали) ставлять за умови виконання дипломної роботи на достатньому теоретичному та аналітичному рівнях; дипломна робота відображає необхідний рівень теоретичних знань і практичних навичок дипломника, його здатність до здійснення аналітичної діяльності; здобувач вищої освіти оволодів навичками збирання, узагальнення, оцінювання та інтерпретації інформації; дипломник нечітко сформулював висновки за результатами проведеного дослідження, не надав практичних рекомендацій, припустився порушення логічності й систематичності викладення матеріалу; дипломна робота має переважно компілятивний характер; дипломну роботу оформлено відповідно до вимог стандарту, без орфографічних помилок; під час захисту дипломник продемонстрував недостатньо глибокі знання з теми дослідження, не зумів відповісти на окремі запитання членів екзаменаційної комісії.

Оцінку «незадовільно» (0–59 балів) ставлять, якщо здобувач не орієнтується в проблематиці дослідження; зміст дипломної роботи не відповідає її темі, сформульовані розділи (підрозділи) не відображають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження; здобувач не виявив самостійності під час написання дипломної роботи, яка є повною компіляцією або плагіатом; у дипломній роботі не проведено глибокого й усебічного аналізу літературних джерел з теми дослідження; кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки необґрунтовані та не відповідають поставленим завданням; дипломну роботу виконано неохайно, з помилками, без додержання стандартів.

5. Нормоконтроль дипломної роботи й академічна доброчесність

Для забезпечення належної якості виконання кожен дипломну магістерську роботу обов'язково контролюють щодо дотримання норм та вимог, установлених до оформлення таких робіт. Нормоконтроль за дипломними роботами здійснюють наукові керівники, призначені наказом, відповідно до затвердженого на кафедрі графіка проходження нормоконтролю.

Протягом передбаченого графіком строку здобувач вищої освіти зобов'язаний особисто подати науковому керівнику роздрукований (електронний під час дії формату навчання онлайн) примірник повністю завершеної та належним чином оформленої дипломної роботи на перевірку. Якщо оформлення дипломної роботи повністю відповідає вимогам, що висувають до таких робіт, науковий керівник ставить свою візу на останньому аркуші списку використаних джерел. Науковий керівник має право не підписувати роботу, якщо її оформлення загалом не відповідає вимогам, установленим цими методичними рекомендаціями, а зауваження мають системний характер і стосуються майже всіх елементів роботи.

Протягом одного-двох днів після проходження нормоконтролю здобувач вищої освіти зобов'язаний усунути всі зауваження щодо оформлення дипломної роботи та пройти нормоконтроль повторно. Дипломні роботи, що пройшли нормоконтроль після усунення зауважень щодо їх оформлення, подають на палітурку (розміщують електронний варіант на ПНС під час дії формату навчання онлайн). Рішення про це приймає науковий керівник дипломної роботи.

Під час написання та захисту дипломної роботи здобувачі вищої освіти мають дотримуватися принципів академічної доброчесності, які передбачають:

- самостійне виконання поставлених завдань;
- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основними видами порушень академічної доброчесності під час виконання дипломної роботи є:

- академічний плагіат (запозичення фрагментів письмових робіт, ідей, даних, моделей, ілюстрацій; відсутність належних посилань, помилки

цитування); фабрикація (наведення вигаданих чи неперевірених даних; посилання на вигадані джерела інформації тощо);

фальсифікація (необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань; наведення свідомо змінених даних, неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок);

обман (подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без їх належної експертизи).

Із метою усунення недобросовісного ставлення здобувачів вищої освіти до виконання завдань дипломної роботи, для запобігання проявам академічної недоброчесності кожна дипломна магістерська робота проходить ретельну перевірку на плагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення. Для перевірки унікальності тексту в установленій термін до навчально-методичного відділу подають електронний варіант (остаточний) дипломної роботи. За результатами перевірки роботи на плагіат видають довідку, яку додають до дипломної роботи та на підставі якої екзаменаційна комісія ухвалює рішення про оцінювання роботи. У разі низького рівня унікальності тексту дипломної роботи, який характеризується переважним у роботі обсягом недобросовісного запозичення матеріалів із досліджень інших авторів, роботу не допускають до захисту.

6. Рекомендована тематика магістерських дипломних робіт

1. Психологічні детермінанти організаційної культури як чинника професійного благополуччя персоналу.

2. Психологічні особливості мотивації персоналу в умовах організаційних криз: адаптаційні та компенсаторні стратегії.

3. Когнітивно-емоційні особливості адаптації співробітників до структурних трансформацій в організації.

4. Психологічні аспекти професійного вигорання особистості: концептуалізація та методи корекції.

5. Психосоціальні аспекти корпоративного клімату як модератора продуктивності групової взаємодії.

6. Особливості впливу стилів лідерства на параметри когнітивної та емоційної ефективності працівників.

7. Особливості психо-соціальних предикторів стресостійкості: роль когнітивної гнучкості та емоційної регуляції.

8. Психологічні стратегії профілактики професійного стресу: інтеграція ефективних методів.

9. Вплив здоров'язберезувальних програм на емоційні стани працівників організацій.

10. Психокорекція та психологічний супровід особистості з симптомами професійного вигорання.
11. Особливості впливу фізичної активності на стресостійкість і продуктивність працівників.
12. Кризове консультування в умовах організаційних конфліктів.
13. Ефективність короткострокових стратегій психологічної допомоги у випадках травматичних подій.
14. Розробка та впровадження технологій психологічної підтримки працівників із травматичним досвідом.
15. Психологічні стратегії розвитку лідерського потенціалу в корпоративному середовищі.
16. Роль емоційного інтелекту у процесах управління та прийняття рішень керівниками організацій.
17. Психологічні аспекти професійної оцінки персоналу.
18. Використання коучингових методик у процесах оптимізації управління людськими ресурсами.
19. Ефективність арт-терапевтичних підходів у роботі з професійним стресом.
20. Психологічні особливості онлайн-консультування в кризових ситуаціях.
21. Коучингові методики як фактор підвищення емоційної регуляції та стресостійкості персоналу.
22. Інтеграція майндфулнес-практик у систему корпоративного навчання: психологічні ефекти та наслідки.
23. Розробка та ефективність тренінгових програм із правління конфліктами в корпоративному середовищі.
24. Використання тренінгових технологій для підготовки психологів-консультантів.
25. Методологія здоров'язбережувальних психологічних програм для корпоративного середовища.
26. Психологічна адаптація працівників до організаційних змін через інноваційні методи допомоги.
27. Вплив здоров'язбережувальних технологій на продуктивність персоналу: психологічний аналіз.
28. Тренінгові програми як засіб розвитку лідерських компетенцій у корпоративному середовищі.
29. Ефективність віртуальних технологій у психологічній підготовці працівників до кризових ситуацій.
30. Соціально-психологічний тренінг як інструмент розвитку людського потенціалу в організаціях.
31. Когнітивно-емоційні механізми прийняття рішень у стресових ситуаціях.

32. Психологічні особливості формування емоційної стійкості у молодих фахівців.
33. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності: психологічний аналіз
34. Фактори, що впливають на рівень стресостійкості населення в умовах військового конфлікту.
35. Психологічні детермінанти схильності до маніпулятивної поведінки в міжособистісному спілкуванні.
36. Психологічні особливості професійного вигорання у педагогічних працівників.
37. Мотиваційні чинники самореалізації особистості у сучасному суспільстві.
38. Вплив соціальних мереж на самооцінку та емоційний стан підлітків.
39. Психологічні механізми формування адиктивної поведінки особистості, яка пережила травму.
40. Феномен емоційного вигорання у медичних працівників: профілактика та корекція.
41. Психологічні аспекти прийняття групових рішень в організаційному середовищі.
42. Вплив дитячих психологічних травм на особливості міжособистісних стосунків у дорослому віці.
43. Технології розвитку креативного мислення в контексті особистісного зростання.
44. Психологічні аспекти розвитку лідерських якостей у фахівців-початківців.
45. Психологічна адаптація внутрішньо-переміщених осіб: чинники та стратегії подолання стресу.
46. Вплив війни на психологічний стан населення: діагностика та корекція.
47. Особливості емоційного вигорання викладачів ЗВО у кризових умовах.
48. Роль психологічної підтримки у реабілітації військовослужбовців із посттравматичним стресовим розладом.
49. Стратегії подолання тривожності у здобувачів вищої освіти в умовах невизначеності.
50. Психологічна допомога жінкам в умовах війни: гендерний аспект.
51. Вплив війни в Україні на сімейні стосунки та їх психокорекція.
52. Психологічні особливості прийняття рішень у кризових ситуаціях.
53. Методи психокорекції негативних психічних станів у працівників екстрених служб.

54. Розвиток стресостійкості працівників організації в умовах соціальної нестабільності.

55. Вплив волонтерської діяльності на психологічний стан та мотивацію особистості.

56. Психологічні механізми адаптації підприємців у періоди економічної кризи.

57. Роль метакогнітивних стратегій у розвитку стресостійкості населення під час війни.

58. Психологічні особливості підтримки та реабілітації цивільного населення в зоні військових дій.

59. Психологічна підтримка здобувачів освіти з числа ВПО: досвід і перспективи.

60. Вплив війни на професійну мотивацію і психологічне благополуччя працівників медичних установ.

Рекомендована література

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. <https://www.grafiati.com/uk/blogs/dstu-8302-2015-referencing-generator>
2. Кодекс академічної доброчесності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція) <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>
3. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (нова редакція) Харків, 2023. 13 с. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Polozhennya-pro-atestatsiyu-zdobuvachiv-vyshhoi-osvity-HNEU.pdf>
4. Положення про порядок проходження рукопису від його підготовки до видання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця / уклад.: М. В. Афанасьєв, М. М. Оленич, І. В. Малець, В. М. Анохін. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 136 с.
5. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця. <https://hneu.edu.ua/normatyvna-dokumentatsiya>
6. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (Редакція від 16.08.2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб.. Електронні текстові дані. (9,76 МБ). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 866 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346>
8. Регламент перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Reglament-perevirky-na-unikalnist-akademichnyh-tekstiv.pdf>
9. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 6-те вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2018. 310 с.

**ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	053 Психологія
Освітня програма	Психологія
Група	8.03.053.020.24.1

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему " _____ "

Виконав(-ла) здобувач(-ка): _____
(ім'я та прізвище)

Керівник(-ця): _____
(науковий ступінь, звання) (ім'я та прізвище)

Рецензент(-ка): _____
(науковий ступінь, звання) (ім'я та прізвище)

**ПРИКЛАД ПОДАННЯ ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАХИСТУ
ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється здобувач(-ка) другого (магістерського) рівня вищої освіти ПРИЗВИЩЕ
Ім'я до захисту дипломної роботи за спеціальністю 053 "Психологія" освітньої
програми "Психологія" на тему "_____".

Тему та керівника дипломної роботи затверджено наказом ректора № _____ від "___"
_____ 20__ року.

Директор ННІ Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Довідка про успішність і відповідність вимогам ДСТУ

Здобувач(-ка) ПРИЗВИЩЕ Ім'я за період навчання в ННІ _____ з 20__ р.
до 20__р. повністю виконав(-ла) навчальний план за освітньою програмою з таким
розподілом оцінок за національною шкалою: відмінно – __%,
добре – _____%, задовільно – __%.

Секретар Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Висновок керівника дипломної роботи

Здобувач(-ка) ПРИЗВИЩЕ Ім'я виконав(-ла) дипломну роботу в повному обсязі у
визначені терміни. Зміст роботи загалом відповідає вибраній темі, розроблені заходи
обґрунтовано. Стиль та мова викладення дипломної роботи відповідають вимогам, що
висувають до робіт такого рівня. Під час написання роботи було використано науково-
методичні та нормативні джерела за темою дослідження. Роботу виконано з
використанням інформаційних технологій. За результатами дослідження підготовлено
до друку публікацію.

Дипломну роботу рекомендовано до захисту в експертній комісії.

Керівник роботи Ім'я ПРИЗВИЩЕ

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломну роботу розглянуто на засіданні кафедри психології і соціології, протокол №
_____ від "___" _____ 20__р. Здобувач(-
ка) ПРИЗВИЩЕ Ім'я допускається до захисту роботи в експертній комісії.

Завідувач(-ка) кафедри Ім'я ПРИЗВИЩЕ

ПРИКЛАД АНОТАЦІЇ ДО МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Анотація

Дипломна робота магістра містить ____ сторінок, ____ таблиць, ____ рисунків, ____ літературних джерел інформації, ____ сторінок списку використаних джерел, ____ додатків загальним обсягом ____ сторінок.

Основні результати роботи: формулюють стисло.

Ключові слова: навести до 10 ключових слів та словосполучень.

Рік виконання дипломної роботи: _____.

Рік захисту дипломної роботи: _____.

Abstract

The master's diplomawork contains: ____pages, ____tables, ____figures, ____used literarysources, ____pages of the list of usedsources, appendices with a total volume of ____pages.

The main results of the work: are formulated concisely.

Keywords: enter up to 10 keywords and phrases.

Year of completing the diplomawork: _____.

Year of diplomawork defense: _____.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ ВИПУСКНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ	
1.1.	
1.2.	
1.3.	
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ	
2.1.	
2.2.	
2.3.	
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ	
3.1.	
3.2.	
3.3.	
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ	
ДОДАТКИ	

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ В СПИСКУ ДЖЕРЕЛ

Монографії, навчальні посібники, підручники, навчально-методичні рекомендації, навчально-методичні комплекси

Один автор

Bogdan Zh. Psychology of Soft Skills of the Future Specialist [Electronic resource] : monograph. Kharkiv : S. Kuznets KhNUE, 2025. 214 p. : il. The title screen. Referenc. : p. 210-214.

Два автори

Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., допов. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 212 с.

Попович Т. М., Буяк А. Є. Управління якістю : навч.-метод. посіб. Тернопіль, 2023. 112 с.

Три автори

Банах С. В., Рогатинська Н. З., Сарахман А. М. Кримінальний процес : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2021. 264 с.

Чотири автори і більше

Синиця С. М., Гринів Л. В., Ляхович Г. В., Романюк М. Д. Міжнародний менеджмент : навч. посіб. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2020. 336 с.

Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я : монографія / В. В. Вітвіцький, М. Ф. Кисляченко, І. В. Лобастов та ін. Тернопіль : Крок, 2020. 560 с.

Складова частина документа (розділ книги)

Десятнюк О. М. Системний підхід до управління податковими ризиками. *Стратегічні орієнтири формування і реалізації фіскальної політики України* : монографія / за ред. А. І. Крисоватого. Тернопіль : ТНЕУ, 2022. С. 116–134.

Автори та редактори, упорядники, без автора

Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 362 с.

Палеха Ю. І., Іванова І. О., Черепуха Л. О. Бібліотечне фондознавство : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. І. Палехи. Київ : Ліра-К, 2021. 276 с.

Стале ендегенне зростання регіонів України в умовах децентралізації : монографія / за ред. д. е. н., проф. І. З. Сторонянської. Львів : Ін-т регіон. досліджень ім. М. І. Долішнього, 2022. 504 с.

Аналітичне забезпечення управлінських рішень : конспект лекцій / уклад. С. М. Скочиляс. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 183 с.

Матеріали конференцій, тези доповідей

Абрамов В. В. Уявлення про психологічне благополуччя у третій хвилі когнітивно-поведінкової психотерапії. *Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я* : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 листопада 2020 р. Київ: КНУ, 2020. С. 7–11.

Богдан Ж. Б. Регулятивні гнучкі навички у психолого-педагогічній підготовці майбутнього фахівця. *Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців* : тези доповідей XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 10 квітня 2025 р. Хмельницький: Кафедра психології та педагогіки ХНУ, 2025. С. 4–5.

Думенко М. В. Психологічне благополуччя особистості: сучасні підходи. *Психологічні читання* : матеріали IX науково-практичної конференції молодих вчених, 1 грудня 2023 р. Харків: ХНУВС, 2023. С. 65–67.

Періодичні видання

Один автор

Богдан Ж. Програма розвитку комунікативних soft skills майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. 2025. Вип. 72. С. 159–175.

Забаровська С. М., Кресан О. Д. Методика дослідження психологічного благополуччя особистості. *Psychological journal*. 2021. Т. 7, Вип. 9 (53). С. 99–107.

Два автори

Гульбс О., Ворона О. Теоретико-методологічний аналіз стану дослідженості проблеми психічного захисту особистості. *Психологічний журнал*. 2024. № 12, С. 8–18.

Три автори

Афанасьєва Н., Богдан Ж., Ушакова І. Гендерні особливості міжособистісної взаємодії в організації. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2024. № 2. С. 65–73.

Чотири автори

Хвесик Л. В., Левковська Л. В., Сакаль О. В., Клиновий Д. В. Природно-ресурсна рента і рентні платежі: диференціація понять. *Фінанси України*. 2020. № 1. С. 83–98.

Дисертації

Волинець Н. В. Психологія особистісного благополуччя персоналу Державної прикордонної служби України: дис... доктора психол. наук. 19.00.01 \ Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Київ, 2020. 543 с.

Автореферати дисертацій

Кухарик В. В. Механізми управління транскордонними природними ресурсами : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.06. Рівне, 2021. 20 с.

Стандарти, патенти

ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2020. 16 с. (Інформація та документація).

ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2024. 15 с. (Інформація та документація).

Законодавчі та нормативні документи:

Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с.

Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с.

Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.

Податковий кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393- VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48–49. Ст. 536.

Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.11.2018).

Електронні ресурси

Богдан Ж., Мовчан Я. Гендерна психологія : навч.-метод. посіб. для здобувачів другої (магістерської) вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. 155 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/51465/1/Book_2021_Bohdan_Henderna_psykholohiia.pdf (дата звернення: 17.01.2024).

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? *Екологія життя* : вебсайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 17.01.2024).

ПРИКЛАД ФОРМИ ДЛЯ РЕЦЕНЗІЇ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

РЕЦЕНЗІЯ на магістерську дипломну роботу

здобувача (-ки) другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою "Психологія"

ХНЕУ ім. С. Кузнеця _____
(ім'я та прізвище)

_____ (назва теми)

1. Актуальність теми _____

2. Загальна характеристика роботи _____

3. Новизна дипломної роботи _____

4. Практичне значення отриманих результатів _____

5. Зауваження _____

6. Загальна оцінка дипломної роботи _____

Рецензент _____

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

М. П.

" " _____

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення.....	3
2. Підготовка до написання дипломної роботи.....	6
2.1. Загальні рекомендації щодо вибору напряму дослідження, теми, завдань і складання плану дипломної роботи.....	6
2.2. Структура та порядок виконання етапів дипломної роботи.....	7
2.3. Підбір літературних джерел за темою дипломної роботи.....	8
2.4. Апробація результатів дослідження.....	8
2.5. Оформлення роботи та перевірка на унікальність.....	8
2.6. Захист дипломної роботи.....	9
3. Вимоги до структури та змісту дипломної роботи.....	10
4. Вимоги до оформлення дипломної роботи.....	14
4.1. Загальні вимоги до оформлення тексту.....	15
4.2. Загальні вимоги до оформлення рисунків, таблиць, формул.....	16
4.3. Загальні вимоги до оформлення цитування використаних джерел.....	18
4.4. Загальні вимоги до оформлення списку використаних джерел	18
4.5. Вимоги до оформлення додатків.....	18
4.6. Вимоги до мови та стилю написання дипломної роботи.....	19
4.7. Вимоги до доповіді та наочних матеріалів (презентації) дипломної роботи.....	20
4.8. Критерії оцінювання дипломної роботи.....	21
5. Нормоконтроль дипломної роботи й академічна доброчесність.....	23
6. Рекомендована тематика магістерських дипломних робіт.....	24
Рекомендована література	28
Додатки.....	29

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 053 "Психологія"
освітньої програми "Психологія"
другого (магістерського) рівня

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Афанасьєва** Наталя Євгенівна
Богдан Жанна Борисівна
Ушакова Ірина Михайлівна

Відповідальний за видання *О. С. Вяткіна*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *Н. Г. Войчук*

План 2025 р. Поз. № 101-ЕВ. Обсяг 38 стор.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
Дк № 4853 від 20.02.2015 р.